

KIKI

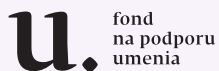
ČARODEJNÍČKA DORUČOVATELKA

Eiko Kadono

preložila Eva Luka
ilustroval Ďuro Balogh

Preklad knihy formou štipendia z verejných zdrojov podporil
Fond na podporu umenia. Vydanie knihy z verejných zdrojov podporil
Fond na podporu umenia, ktorý je hlavným partnerom projektu.

Text by Eiko Kadono © Fukuinkan Shoten Publishers, Inc., 1985
Originally published by Fukuinkan Shoten Publishers,
Inc., Tokyo, Japan, in 1985 under the title of “Majo no Takkyūbin”.
The Slovak rights arranged with Fukuinkan Shoten Publishers,
Inc., Tokyo. All rights reserved.

Translation © Eva Luka, 2026
Illustrations © Ďuro Balogh, 2026
Design and layout © Tereza Maco, 2026
Slovak edition © Laputa/Literárna bašta, 2026

Kiki, ČARODEJNÍČKA DORUČOVATELKA

Eiko Kadono
preložila Eva Luka

Tento preklad venujem Mirkovi a Viktorkovi
(a ostatným malým aj veľkým čitateľom)

Rozprávanie sa začína

Medzi hlbokým lesom a úbočím Trávnatej hory leží zovreté jedno mestečko. Rozprestiera sa na južnom svahu kopca a jeho tesne natlačené striešky majú farbu pripáleného chleba. Približne v strede sa nachádza stanica a trochu ďalej mestský úrad, polícia, požiarna stanica a škola. Vyzerá úplne obyčajne ako hociktoré iné mestečko.

Ale keď sa mu prizrieme bližšie, zistíme, že až také obyčajné nie je. Napríklad na vrcholcoch všetkých vysokých stromov sa hompálajú strieborné zvonce. A tie občas, aj keď práve nie je búrka, vydávajú zvonivý zvuk. V tej chvíli sa obyvatelia mestečka na seba pozerú a so smiechom poznamenajú: „Ale, ale, malá Kiki sa zase zachytila o zvon.“

A ani táto Kiki, o ktorej všetci rozprávajú, nie je obyčajná. Pretože hoci je *malá*, dokáže rozozvučať zvony na vysokých stromoch.

Teraz upriamme pozornosť na východnú časť mestečka a nakuknime do domčeka, kde Kiki býva.

Na bráne obrátenej k ulici je stĺp a na ňom pripevnená drevená tabuľa s nápisom „U nás nájdete elixír proti kýchaniu“.

Zelená brána je otvorená dokorán. Keď cez ňu vojdeme, uvidíme veľkú záhradu a v nej vzadu naľavo dom s rovnou strechou. V záhrade rastú pekne zoradené čudesné trávy od výmyslu sveta s veľkými špicatými listami a po okolí sa vznáša prenikavá vôňa niečoho pečeného. Táto vôňa sa tiahne až do domu a najintenzívnejšia je pri veľkom medenom hrnci v kuchyni. Práve odtiaľ vidieť na čelnú stenu obývačky. No tam, kde v bežných domoch visia obrazy či fotografie, zdobia stenu dve prútené metly – jedna veľká a druhá malá. Nezdá sa vám to trochu zvláštne?

Ale! Z obývačky je počuť rodinný rozhovor. Vyzerá to na posedenie pri čaji.

„Kiki, kedy plánuješ odchod? Už by si nám to mohla dať vedieť, nemyslíš? Nedá sa povalovať večne. Vzchop sa!“ znie hlas nespokojnej ženy.

„Zase to isté... Neboj, mami. Veď som tvoja dcéra. Čarodejnica. Myslím na to,“ počuť trochu prenikavý dievčenský hlas.

„Mama, čo tak nechať to na Kiki? Môžeš do nej hučať, koľko chceš. Musí na to prísť sama,“ tentoraz sa ozval pokojný mužský hlas.

„Možno. Ale už mi tečú nervy. Mám ju na starosti!“ hlas osoby, ktorú oslovili „mama“, sa mierne zvýšil.

Už rozumiete? V tomto dome býva čarodejnica rodina.

Teda, matka – pani Kokiri – je pravá čarodejnica s dlhou rodinnou tradíciou, ale otec – pán Okino – je obyčajný človek. Keďže je etnológ, študuje legendy a príbehy o vílach a čarodejniciach. A týmto dvom sa narodila jediná dcéra Kiki, ktorá tento rok bude mať trinásť.

Témou rozhovoru je dátum Kikinho osamostatnenia sa.

Býva zvykom, že ak sa čarodejnica vydá za obyčajného človeka a narodí sa im dievča, väčšinou sa tiež stane čarodejnicou. Ale pretože sa niekedy prihodí, že na to nemá chuť, zaužívalo sa pravidlo, že po dosiahnutí desiateho roku sa môže rozhodnúť samo. Ak si zvolí stať sa čarodejnicou, matka ho okamžite začne učiť mágiu, a keď bude mať trinásť, vyberie si jednu noc počas splny a vtedy sa osamostatní. To znamená, že odíde z domu, pohľadá si mesto alebo dedinu, v ktorej čarodejnice nie sú, a začne žiť samostatne. Samozrejme, pre malé dievča je to dosť strašná vec. Ale v poslednom čase sila mágie začala slabnúť a aj čarodejníc je čoraz menej, a tak je to dôležitý zvyk pre ich prežitie. Zároveň je to výborný spôsob, ako dať na známosť čo najväčšiemu počtu ľudí, dedín a miest, že čarodejnice tu ešte stále sú.

Aj Kiki, keď sa asi v polovici desiateho roku rozhodla stať sa čarodejnicou, ihneď začala študovať mágiu, ktorú ovládala pani Kokiri. Jedna jej súčasť spočívala v tom, že sa naučí pestovať liečivé rastliny a variť z nich elixír proti kýchaniu, druhá, že bude

lietať vo vzduchu na metle.

V lietaní na metle bola dobrá hneď. Ale keďže mala ešte predsa len do dospelosti ďaleko, počas lietania ju všeličo rozptyľovalo. Napríklad vyrážka, ktorá sa jej často robila pri nose, alebo úvahy o šatách, ktoré si mala obliecť na kamarátkine narodeniny.

A to je mrzuté, lebo vtedy jej metla ihneď začala prudko klesať dolu. Raz sa stalo, že myslela len na čipkované tričko, ktoré si v ten deň obliekla prvýkrát, takže si nevšimla, že metla klesla, a tak narazila do elektrického stĺpa. Metla sa celá dolámala a Kiki si rozbila nos i obe kolená. To zapríčinilo, že mama – pani Kokiri – si vytipovala zopár vysokých stromov a rozvešala na ne zvonce. Keď Kiki zase stratí pozornosť a klesne, noha sa jej zachytí o zvon a ten zvuk ju preberie. V poslednom čase sa však zvonenie ozývalo oveľa menej.

Ale čo sa týkalo druhej mágie, prípravy elixíru proti kýchaniu, zdalo sa, že táto činnosť sa ku Kikinej povahe vôbec nehodila. Možno preto, že bola netrpezlivá, pestovanie liečivých rastlín, zdĺhavé krájanie bylín a koreňov a ich nekonečné varenie jej skrátka nesesedelo.

„Ach, zase... takto celá mágia čoskoro zmizne,“ lamentovala pani Kokiri.

Kedysi dávno čarodejnice vedeli používať rozličné kúzla. No tie sa jedno po druhom postupne vytratili a dnes dokonca aj pravé čarodejnice, ako je pani

Kokiri, používajú už len dve. A pretože Kiki jedno z nich nemá rada, môže sa to ľahko prihodiť, že zmizne.

„Ale veď je oveľa lepšie lietať po oblohe, než miešať gebuzinu v hrnci,“ hovorievala Kiki nonšalantne.

Vtedy pán Okino začal svoju ženu chlácholiť.

„Nedá sa nič robiť. Možno sa tie zmiznuté kúzla zase vrátia. A navyše, veď máme čiernu mačku, nie?“

Čierne mačky boli odjakživa spoločníkmi čarodejní. Toto by sa asi tiež dalo nazvať mágiou.

Aj Kiki mala malého čierneho kocúra Džidžiho. Aj pani Kokiri vlastnila kedysi čiernu mačku Meme. Keď sa čarodejnici narodí dcéra, vyhľadá čiernu mačku narodenú v rovnakom okamihu a vychová ich spoločne. Vďaka tomu sa tie dve dokážu rozprávať iba medzi sebou. Keď sa dievča napokon osamostatní, mačka sa stáva jeho dôležitou priateľkou. Či už v smútku, alebo v radošti, môže sa s ňou o všetko deliť, a to je náramne povzbudzujúce. Nakoniec dievča vyrastie a namiesto mačky si nájde dôležitého človeka. A keď sa vydá, čierna mačka si tiež nájde vlastného partnera, rozlúčia sa a svoje životy budú žiť oddelene.

Kiki sa chystá osamostatniť sa

Po čaji, keď sa pani Kokiri a pán Okino vzdialili za svojimi povinnosťami, Kiki a čierny kocúr Džidži nečinne sedeli v slnkom zaliatom kúte záhrady.

„Asi by som čím skôr mala zdvihnúť kotvy,“ povedala Kiki akoby pre seba.

„Tak veru. Teraz sa už z toho nijako nedá vykrútiť,“ Džidži zdvihol hlavu a pozrel sa na Kiki.

„To nemám v úmysle. Veď som si to sama vybrala!“ vyhlásila Kiki rozhodne. A spomenula si na to, aké to bolo, keď prvýkrát vysadla na metlu.

Až do svojich desiatich rokov vyrastala ako viac-menej obyčajné dievčatko. Jej mama bola čarodejnica, a hoci vedela, že keď bude mať desať, bude sa musieť rozhodnúť, či sa ňou stane aj ona, príliš vážne sa touto myšlienkou nezaoberala. Nejaký čas po dovŕšení desiatich rokov jej kamarátka povedala: „Budem kaderníčkou ako moja mama.“ Keď to Kiki počula, hneď začala premýšľať o tom, čo je to „nasledovníctvo“. Nebola si tým úplne istá, no cítila, že by sa chcela stať nasledovníčkou pani Kokiri, ale nechcela byť čarodejnicou len preto, že ňou bola mama.

Stanem sa tým, čím chcem ja. Sama sa rozhodnem,
myslela si.

A tak jej jedného dňa pani Kokiri urobila malú
metlu a spýtala sa:

„Nechceš si trochu zalietat?“

„Ja? Viem lietať???“

„Si čarodejnicina dcéra, mala by si to vedieť.“

Kiki sa toto pozvanie príliš nepozdávalo, ale
výnimočnosť celej veci ju presvedčila. Keď jej mama
jednoduchým spôsobom vysvetlila, ako vzlietnuť
a pristáť, s trochou trémy nasadla na metlu a odrazila
sa od zeme.

V tej chvíli sa jej telo zrazu stalo ľahučkým a, aha,
už letela oblohou!

„Letíím!“ vykrikla spontánne.

Bola iba tri metre nad strechou, ale ten pocit!

Aj obloha tam bola o niečo modrejšia. Ale potom,
*čo tak skúsiť vyletieť vyššie, vyššie, vyššie... a čo je vidno
odtiaľ a čo je tamto, vyššie, vyššie...* Oblial ju čarovný
pocit, celkom akoby jej telo i dušu niečo nadnášalo,
a zrazu lietanie milovala.

A tak sa, samozrejme, rozhodla stať čarodejnicou.

„Predsa to máš v krvi,“ radovala sa pani Kokiri, ale
Kiki si povedala: *Nielen to. Sama som si to vybrala.*

Kiki zľahka vyskočila na nohy a povedala kocúrovi:

„Džidži, poďme sa na ňu na chvíľu pozrieť, mama
nie je doma.“ Bradou ukázala na šopu, ktorá stála

v kúte záhrady.

„Prečo ju pred ňou vôbec tajíme?“ spýtal sa Džidži mrzuto.

„Lebo keď príde na osamostatnenie sa, mama vždy spraví divadielko. A ešte sa aj do všetkého stará. Nedá sa s ňou rozprávať.“

„No... dobre. Ale mala by byť na slnku.“

„Veď len na chvíľu.“

„Keby si s ňou zase chcela spať, zvlhne a splsnivie.“

„Je mi to jasné. Ty mi tiež musíš pomáhať, odteraz budeme len sami dvaja.“

Počas rozhovoru sa Kiki šikovne predrala po pás vysokými liečivými bylinami a bokom sa pretiahla medzerou medzi šopou a múrom. Zároveň vydala radostný výkrik:

„Pozri!“

Pod odkvapom na šope visela dlhá úzka metla. Bola zaliata slnkom, ktoré sa už schyľovalo k západu, a žiarila bielym svetlom.

„Pozri, aká je pekná! Tak už je to fajn, nie?“ Kiki mimovoľne zachrapčala.

„Tentokrát to, tuším, fakt vyšlo.“ Džidži pri jej nohách užasnuto hľadel na metlu. „Hej, Kiki, čo tak skúsiť si trochu zalietat? Je pekne...“

„Ani nápad,“ pokrútila Kiki hlavou. „Nesadnem na ňu až do toho dňa. A to bude o chvíľu. Chcem mať všetko nové. Šaty, topánky aj metlu. Ako novorodeniatko. Mama mi hneď povie, že

„čarodejnica zo starého rodu si musí staré veci vážiť.
Ale ja som ja. Nová čarodejnica.“

„A ja by som sa ako mal vynoviť?“ otrávene
odprskol Džidži.

„Neboj. Krásne ti vyčesem srst', až sa bude ligotať.
Budeš na zjedenie, uvidíš!“

„Tsss!“ odfrkol Džidži. „Kocúr na zjedenie, to čo je!
Nehovor o mne ako o jedle. Nie si jediná, kto sa ide
osamostatniť.“

„Jasné, prepáč,“ Kiki potlačila smiech a pozrela
sa mu do očí. „Ktovie, aké to bude, keď budeme
odchádzať...“

„No, ty budeš určite fňukať.“

„To teda určite nebudem!“

„A kedy to, dokelu, plánuješ?“ Džidži sa opäť pozrel
na Kiki.

„V podstate už môžeme ísť hocikedy. Čo tak počas
najbližšieho splnu?“

„Čo? Už teraz?“

„Áno, ešte zostáva päť dní. Rozhodneš sa a hneď to
urobíš. Super, nie?“

„No, divadielko sa začne odznova.“

„Večer to poviem našim. Džidži, ktovie, do akého
mesta sa dostaneme...“ Kiki sa zahľadela do diaľky
a tvárila sa pri tom akosi dospelejšie.

„Trochu sa obávam, keď sa takto rýchlo
rozhoduješ.“

„Ale nepovedz! Ja sa neobávam. Budem sa báť,

keď bude na to dôvod. Teraz mám pocit, akoby som si rozbaľovala darček,“ vyhlásila Kiki energicky, natiahla ruku a šťuchala do metly, tá sa prehla tam a späť, akoby prikývla na súhlas.

V ten deň po večeri sa Kiki a Džidži svorne postavili pred pani Kokiri a pána Okina.

„Prosím, neplašte sa. Len sme určili deň odchodu.“

Pani Kokiri bleskovo vyskočila zo stoličky: „Čo? Naozaj? Kedy?“

„Počas najbližšieho splnu.“

Pani Kokiri v rýchllosti očami prebehla nástenný kalendár.

„Veď to je už o päť dní! Žartuješ. Odlož to do toho ďalšieho.“

Kiki urobila grimasu a pokrčila plecami.

„Aha, divadielko sa už začína. Keď sa povaľujem, hneváš sa. A keď sa konečne rozhodnem odísť, tak namietaš!“

„Veru, mama, Kiki má pravdu. Nebuď smiešna,“ vstúpil do rozhovoru pán Okino.

„No ešteže si sa ozval aj ty! Veď treba všeličo nachystať, pre matku je to hrozné...“

Pani Kokiri očervenela a pôsobila zmätene. Kiki vystrčila bradu, zavlnila sa v bokoch a povedala spevavým hlasom:

„Keď ti dcéra hovorí, aby si jej verila, tak jej ver. Všetko mám už nachystané! Však, Džidži?“ oslovila

kocúra, ktorý namiesto odpovede mykol chvostom.

„Ale!“ Pani Kokiri v úžase otvorila ústa a vrhla na ňu spýtavý pohľad. „Čo také máš nachystané?“

„Metlu. Urobila som si novú. Aj s Džidžim, však? Počkajte chvíľu,“ Kiki otvorila dvere a vystrelila von. Vzápätí bola späť a pred pani Kokiri a pána Okina postavila metlu.

„Túto.“

„Fíha!“ pánovi Okinovi sa zúžili oči.

„Urobila som ju tak, že som v rieke namočila vrbové prúty a potom ich vysušila na slnku. No nie je parádna, mami?“ Kiki metlou zamávala vo vzduchu.

Pani Kokiri pomaly pokrútila hlavou.

„Je veľmi pekná. Ale na tejto nepôjdeš.“

„Prečo? Ja tú malú už nechcem. Jediné, čo viem, je lietať. A tak chcem lietať na novej, na takej, čo sa mi páči!“

Pani Kokiri zase pokrútila hlavou.

„Jediné, čo vieš, je lietať, tak potom je metla o to dôležitejšia, nie? Poletíš na metle, na ktorú nie si zvyknutá, a čo spravíš, keď sa niečo pokazí? Začiatok je základ. Osamostatnenie sa nie je také jednoduché! Peňazí budeš mať len toľko, aby ti pri skromnosti vydržali asi rok na jedlo a základné veci. Potom sa už čarodejnica musí živiť sama, mágiou, ktorú ovláda. Preto sa to v prvom roku musí naučiť. Ako ja, keď som začala pestovať liečivé byliny a bola tak ľuďom v meste nejako užitočná. Pôjdeš na mojej metle. Tá je

už zabehnutá a na nej lietať vieš.“

„Nieééé, na tejto?! Je flakatá a čierna ako noc. Veď vyzerá, akoby ňou vymetali komín! Aj rúčku má príliš hrubú, pozri, ako búcha, je úplne nemoderná! Však, Džidži?“ oslovila kocúra, ktorý scénu pozoroval od jej nôh. Ten sa odvrátil a prehnane nahlas zapriadol.

„Vidíš, aj on súhlasí. Hovorí, že čierny kocúr letiaci na tejto metle bude vyzeráť ako dažďové mračno. Ale keby letel na tej vrbovej, vyzeral by ako ženích v presklenom kočiari!“

„To ste celí vy!“ vyprskla pani Kokiri. „Si ešte stále decko. Metla nie je hračka. V každom prípade, keď táto moja už bude nanič, môžeš lietať, na akej chceš. Lebo vtedy už budeš dospelá,“ pani Kokiri privrela oči, akoby sa nad niečím zamyslela.

Kiki urobila grimasu a zabúchala svojou metlou o dlážku.

„Vyrobila som si ju zámerne... Čo s ňou mám teraz urobiť?“

„Ja ju budem používať namiesto svojej. Môže byť?“

Po týchto slovách sa Kiki na chvíľu zadívala na novú metlu. Potom zdvihla hlavu a povedala:

„Tak dobre. Ale šaty mi dáš také, aké chcem ja. Na hlavnej ulici vo výklade majú jedny parádne, také so vzorom krasulky. Budem v nich vyzeráť ako letiaca kytica!“

„Mrzí ma to, ale ani to nepôjde,“ pani Kokiri sa zase zamračila. „Teraz už čarodejnice nenosia špicaté

klobúky a dlhé kabáty, ale oddávna je rozhodnuté, že šaty čarodejnice majú mať tú najčernejšiu farbu zo všetkých čiernych odtieňov. To sa nijako nedá zmeniť.“

Kiki na ňu vrhla namosúrený pohľad.

„To je také hrozne nemoderné. Čierna čarodejnica s čiernym kocúrom, čiernočierna čierna.“

„Je to nemoderné, ale nič sa nedá robiť. Si čarodejnica zo starého rodu. Ale čierne šaty môžu mať šmrnc. Nechaj to na mňa. Rýchlo ti nejaké ušijem.“

Kiki si pod nos zašomrala: „Zase starý rod...“ namiesto odpovede však urobila len grimasu.

„Kiki, nemysli stále na to, čo ako vyzerá. Dôležité je, čo máš v srdci.“

„Ja viem, mama. Srdce nechaj na mňa. Škoda, že ti ho nemôžem ukázať,“ Kiki s odovzdaným výrazom vystrčila bradu a podišla k pánovi Okinovi.

„Tato, ale rádio mať môžem, však? Budem lietať a pritom počúvať hudbu. Chcela by som červené...“

„Dobre, dóobre, rozumiem,“ prikývol pán Okino s úsmevom.

Tentoraz sa konečne usmiala aj pani Kokiri. Zrazu sa obrátila a povedala:

„Tak už dosť, Kiki. Dobrú noc,“ pravou rukou uchopila okraj zástery a jemne si ho priložila k očiam.